

Undersøkelse av underlivsprøver på vanlige bakterier

De fleste mikrobiologiske laboratorier har innsnevret indikasjonsstillingen for dyrkning av underlivsprøver fra kvinner. Årsaken til dette er at "vanlig bakt us" av slike prøver i de aller fleste tilfeller er uten verdi. Først Medisinsk Laboratorium legger anerkjente faglige retningslinjer til grunn for undersøkelse av underlivsprøver (1,2). Vi har derfor utarbeidet retningslinjer i tabellform som vi håper at våre brukere vil finne nyttig. Det er viktig at indikasjonsstilling og prøvelokalisasjon fremgår av remissen.

Referanser

- (1) Strategimøte nr.5 (1991): Bakteriologiske og mykologiske undersøkelser ved underlivsinfeksjoner.
 (2) Strategimøte nr.24 (2010): Mikrobiologiske undersøkelser i forbindelse med underlivsprøver.

På strategimøtene er det utarbeidet retningslinjer for mikrobiologisk diagnostikk på grunnlag av en diskusjon mellom fremstående mikrobiologer og gynekologer.

Indikasjoner for mikrobiologisk undersøkelse av underlivsprøver fra kvinner

Problemstilling	Årsak	Klinisk diagnose	Mikrobiologisk undersøkelse
Cervicitt		Tegn på infeksjon når mikroskopi av cervixsekret viser flere leukocytter enn epitelceller	<i>Chlamydia</i> PCR <i>N. gonorrhoeae</i> PCR ved mistanke om SOS <i>M. genitalium</i> PCR
Endometritt	Nesten bare etter inngrep i uterus, men kan skyldes oppadstigende <i>Chlamydia</i> -infeksjon		<i>Chlamydia</i> PCR <i>N. gonorrhoeae</i> PCR ved mistanke om SOS Hinnerester, uterin-aspirat: <i>Chlamydia</i> PCR Aerob/anaerob dyrkning
Fluor vaginalis hos fertile	<i>Gardnerella vaginalis</i>	Melkeaktig fluor, malodør, høy pH>4,5, fiskelukt ved tilsetning av 10 % KOH, clueceller ved mikroskopi	Dyrkning ved uvanlig klinikk og behandlingssvikt. <i>Gardnerella vaginalis</i> forekommer hos ca. 50 % av friske kvinner. Å vurdere et evt. funns relevans kan derfor være vanskelig.
	<i>Candida</i>	Hvit fluor, kløe, svie, dysuri, sopp ved mikroskopi	Dyrkning når mistenkt symptomatologi, men negativ mikroskopi, samt ved behandlingssvikt.
	<i>Trichomonas vaginalis</i>	Grålig, gulgrønn fluor, lukt, kløe, dysuri, utflod fra uretra hos menn, mikroskopi	<i>Trichomonas vaginalis</i> PCR ved usikker diagnose

Fluor vaginalis i prepuberteten	Fremmedlegeme og tumor utelukkes		
	<i>Chlamydia trachomatis</i>		<i>C. trachomatis</i> PCR
	<i>Neisseria gonorrhoeae</i>		<i>N. gonorrhoeae</i> PCR
	Andre bakterier		Dyrkning
Fluor vaginalis hos kvinner i postmenopausen	Vanligvis østrogenmangel, kan være uterus cancer eller pyometra		Dyrkning er sjelden indisert
Genitale sår	Herpes genitalis		<i>Herpes virus 1</i> PCR <i>Herpes virus 2</i> PCR
	Ulcus molle		Dyrkning <i>H. ducreyi</i>
	Syfilis		Syfilisserologi <i>T. pallidum</i> PCR
	Lymfogranuloma venerum		LGV PCR
Graviditet, ab. prov., fødsel	Fluor		<i>Chlamydia</i> PCR <i>N. gonorrhoeae</i> PCR ved mistanke om SOS
	Screening		<i>Chlamydia</i> PCR hos gravide < 25 år og alle ab. prov.
Salpingitt			<i>Chlamydia</i> PCR <i>N. gonorrhoeae</i> PCR ved mistanke om SOS
Screening	Prevensjonsveiledning < 25 år		<i>Chlamydia</i> PCR
	Graviditet < 25 år		<i>Chlamydia</i> PCR
	Ab. prov.		<i>Chlamydia</i> PCR Evt. <i>N. gonorrhoeae</i> PCR
	Incest/voldtekt		<i>Chlamydia</i> PCR <i>N. gonorrhoeae</i> PCR Dyrkning bakterier når i prepubertet
	Smitteoppsporing		<i>Chlamydia</i> PCR <i>N. gonorrhoeae</i> PCR
	Gynekologisk undersøkelse		Ingen
	IVF		Ingen
Uretrasyndrom			<i>Chlamydia</i> PCR